

POSTANOWIENIE

28 marca 2023 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Małgorzata Manowska

na posiedzeniu niejawnym 28 marca 2023 r. w Warszawie.,
w sprawie z wniosku B. B.
z udziałem K. S. i T. P.
o zasiedzenie,
na skutek skargi kasacyjnej B. B.
od postanowienia Sądu Okręgowego w Poznaniu
z 15 czerwca 2022 r., II Ca 552/22,

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Postanowieniem z 15 czerwca 2022 r. Sąd Okręgowy w Poznaniu oddalił apelację wnioskodawczyni od postanowienia Sądu Rejonowego Poznań-Grunwald w Poznaniu z 17 grudnia 2021 r. w sprawie o zasiedzenie.

Od postanowienia Sądu drugiej instancji wnioskodawczyni wniosła skargę kasacyjną, wnosząc o jej przyjęcie do rozpoznania na podstawie art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c., ze względu na potrzebę wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów w zakresie dotyczącym tego czy na wypadek dokonania przez współwłaścicieli nieformalnego zniesienia współwłasności, dokonania działu spadku, bez zachowania właściwej formy (*per facta concludentia*) uzyskujący w wyniku powyższego posiadanie nieruchomości współwłaściciel jest posiadaczem samoistnym także w zakresie udziału pozostałych współwłaścicieli, którzy wyrazili na to zgodę i czy uzyskuje

posiadanie takiej nieruchomości w dobrej wierze oraz czy dla oceny istnienia dobrej lub złej wiary zastosowanie tradycyjne czy liberalne rozumienie tego pojęcia i czy w związku z powyższym taki posiadacz może zasiedzieć udział współwłaściciela.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Nakładając na skarżącego obowiązek wskazania i uzasadnienia oznaczonej przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, ustawodawca zagwarantował, że skarga kasacyjna, jako nadzwyczajny środek zaskarżenia prawomocnych orzeczeń, będzie realizować funkcje publicznoprawne. Ograniczenie ilości przesłanek, wskazanych w art. 398⁹ § 1 k.p.c. ma zapewnić, że przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania ustrojowo i procesowo będzie uzasadnione jedynie w tych przypadkach, w których mogą być zrealizowane jej funkcje publicznoprawne, a skarga nie stanie się instrumentem wykorzystywanym w każdej jednostkowej sprawie. Ostatecznie, nie w każdej sprawie skarga kasacyjna może być przyjęta do rozpoznania. W przeciwnym razie Sąd Najwyższy stałby się, wbrew obowiązującym przepisom, sądem trzeciej instancji, a nie jest przecież jego zadaniem dokonywanie korekty ewentualnych błędów w zakresie stosowania, czy też wykładni prawa, w każdej indywidualnej sprawie.

Istotnym zagadnieniem prawnym w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. jest zagadnienie nowe, nierozwiązane dotąd w orzecznictwie, którego rozstrzygnięcie może przyczynić się do rozwoju prawa. Odwołanie się do tej przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania wymaga – jak wynika z orzecznictwa Sądu Najwyższego – sformułowania tego zagadnienia z przytoczeniem wiążących się z nim konkretnych przepisów prawnych oraz przedstawienia argumentów świadczących o rozbieżnych ocenach prawnych (zob. m.in. postanowienia SN: z 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002, nr 1, poz. 11; z 7 czerwca 2005 r., V CSK 3/05; z 25 maja 2021 r., II CSK 96/21). Występowanie w sprawie istotnego

zagadnienia prawnego w zasadzie powinno spełniać wymagania stawiane zapytaniu przedstawianego przez sąd drugiej instancji w razie powstania poważnych wątpliwości (art. 390 § 1 k.p.c.), których nie można rozwiązać za pomocą powszechnie przyjętych reguł wykładni prawa (zob. np. postanowienia SN: z 24 października 2012 r., I PK 129/12; z 8 maja 2015 r., III CZP 16/15).

Natomiast powołanie się na potrzebę wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów wymaga wskazania przepisu prawa, którego wykładnia budzi wątpliwości, określenia zakresu koniecznej wykładni, wykazania, że wątpliwości interpretacyjne mają poważny charakter i wymagają zajęcia stanowiska przez Sąd Najwyższy, a jeżeli podstawą wniosku w tym zakresie jest twierdzenie o występujących w orzecznictwie sądowym rozbieżnościach wynikających z dokonywania przez sądy różnej wykładni przepisu, konieczne jest wskazanie rozbieżnych orzeczeń, dokonanie ich analizy i wykazanie, że rozbieżność wynika z różnej wykładni przepisu (zob. np. postanowienia SN: z 15 października 2002 r., II CZ 102/02; z 28 marca 2007 r., II CSK 84/07; z 12 grudnia 2008 r., II PK 220/08; z 24 lutego 2012 r., II PK 274/11; z 15 kwietnia 2021 r., IV CSK 617/20).

W niniejszej sprawie nie zachodzą przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, gdyż podniesione przez skarżącą kwestie dotyczą w istocie ugruntowanej w orzecznictwie kwestii surowych wymagań dla współwłaściciela zmieniającego zakres posiadania samoistnego, uzasadnionych bezpieczeństwem stosunków prawnych i ochroną własności, która narażona byłaby na uszczerbek, gdyby współwłaściciel uprawniony do współposiadania całości mógł łatwo doprowadzić do utraty praw pozostałych współwłaścicieli, powołując się na zmianę swojej woli, a więc elementu subiektywnego (zob.m.in. postanowienia SN: z 20 października 1997 r., II CKN 408/97, OSNC 1998, nr 4, poz. 61, z 7 stycznia 2009 r., II CSK 405/08, z 29 czerwca 2010 r., III CSK 300/09, z 2 marca 2012 r., II CSK 249/11, z 20 września 2012 r., IV CSK 117/12, z 15 maja 2013 r., III CSK 263/12, z 13 października 2013 r., V CSK 488/12, z 2 kwietnia 2014 r., IV CSK 412/13, z 8 maja 2014 r., V CSK 324/13, z 4 lipca 2014 r., II CSK 622/13, z 5 listopada 2014 r., III CSK 280/13, z 30 stycznia 2015 r., III CSK 179/14, z 12 lutego 2015 r., IV CSK 251/14, z 15 maja 2018 r. II CSK 6/18.).

Sąd drugiej instancji w sposób wyczerpujący wyjaśnił, dlaczego wnioskodawczyni nie udowodniła, że rozszerzyła zakres swojego samoistnego posiadania i nie uzewnętrzyła tej zmiany wobec współwłaścicieli. Chodzi o zarówno o zeznania samej skarżącej, że za właściciela nieruchomości zaczęła się uznawać dopiero po śmierci matki, jak również całokształt okoliczności ustalonych przez Sądy *meriti*. Sąd Okręgowy podkreślił również, dlaczego ewentualne nabycie posiadania nastąpiłoby w złej wierze. W tym przypadku wskazać należy na jedynie ustne zapewnienia rodziców wnioskodawczyni i uczestniczek, że nieruchomość będzie własnością wnioskodawczyni, a także testamenty notarialne pozostawione przez tych właśnie rodziców. W dobrej wierze nie będzie spadkobierca obejmujący w posiadanie nieruchomość spadkową w sytuacji, gdy wie o innych spadkobiercach powołanych do dziedziczenia (zob. wyrok SN z 19 maja 1998 r., II CKN 770/97).

Z tych przyczyn Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi do rozpoznania na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c.

ał